

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

06–07 грудня 2024 року

**МАТЕРІАЛИ
ЮВІЛЕЙНОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Одеса – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

06–07 грудня 2024 року

**МАТЕРІАЛИ
ЮВІЛЕЙНОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Одеса – 2024

УДК 801.8 + 811
ББК 81.2(4Укр)я5
Є27

Друк за ухвалою вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 7 від 26.12.2024 року)

Редакційна колегія:

Євтушина Т. О. – к.філол.н., доц., доцент кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін – технічний секретар;

Прокопенко Л. І. – к.пед.н., доц., завідувач кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін – відповідальний редактор;

Босак Н. Ф. – к.пед.н., доц., доцент кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін;

Горіна Ж. Д. – к.пед.н., доц., доцент кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Марчук Л. М. – д.філол.н., проф., завідувач кафедри журналістики Кам'янець-
Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Нагорна Н. В. – к.пед.н., доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної
реабілітації Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Є27 Лінгвістика й лінгводидактика: здобутки і перспективи розвитку: матеріали
Ювілейної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців (м. Одеса,
06-07 грудня 2024 р.) [Електронне видання]: зб. тез доп. / редкол. Т. О. Євтушина,
Л.І.Прокопенко, Ж.Д.Горіна, Н.Ф.Босак. Одеса: ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2024. 187 с.

У збірнику вміщено доповіді учасників Ювілейної Всеукраїнської науково-
практичної конференції молодих науковців «Лінгвістика й лінгводидактика: здобутки і
перспективи розвитку» (м. Одеса, 06-07 грудня 2024 р.). Матеріали збірника можуть бути
корисними для широкої філологічної аудиторії.

*За зміст тез, достовірність цитувань та оригінальність викладення матеріалу
відповідальність несуть автори*

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», 2024
© Автори статей, 2024

<i>Кириленко Анна</i> Інклюзивна освіта у ЗВО: сучасний стан і перспективи	51
<i>Климова Катерина</i> Прикладні аспекти вивчення стилістики на заняттях з ділової української мови (для нефілологічних спеціальностей ЗВО)	56
<i>Когуч Діана</i> Особливості функціонування метафори в медичній термінології	59
<i>Колотіліна Світлана</i> Творчі методи навчання фразеології на уроках української мови в ЗЗСО	64
<i>Крупеньова Тетяна</i> Онімний простір роману Дари Корній «Зворотний бік світів»: функційний аспект	68
<i>Крупеньова Тетяна, Поповкіна Катерина</i> Особливості формування культурної компетентності учнів на уроках української мови	74
<i>Крупеньова Тетяна, Якущенко Анна</i> Формування критичного мислення за допомогою інтерактивних методів навчання при вивченні дієслова	78
<i>Кучерява Оксана</i> Розвиток емоційного інтелекту під час викладання дисциплін мовно-літературної освітньої галузі	86
<i>Лифар Катерина, Попова Олена</i> Вправи та завдання для розвитку аудіювання на матеріалі шкільного підручника	89
<i>Любінець Анастасія</i> Росіянізми в медичній термінології: шляхи вирішення проблем	95
<i>Маценко Олеся</i> Роль розмовно-просторічної лексики в медичній мові: професійний підхід чи порушення мовних норм	99

Проаналізувати слова, які ввійшли до хмари. Скласти із фразеологізмами речення. Або: Створити хмару слів до улюбленого фразеологізму, використовуючи слова-асоціації.

У роботі з фразеологічним матеріалом корисними будуть *творчі проєкти*: створення фразеологічного словника класу; фразеологічний квест; фразеологічний плакат або інфографіка; комікси або відеоролики до фразеологізмів тощо [6].

Висновки і перспективи подальших досліджень. У підсумку підкреслимо, що інноваційні підходи в поєднанні з традиційними прийомами й методами навчання утворюють ідеальну основу для вивчення фразеологічного матеріалу на уроках української мови, а використання творчих методів сприяє підвищенню рівня засвоєння учнями мовного матеріалу, активізації пізнавальної діяльності, підвищенню мотивації та зацікавленості навчальним предметом.

Література

1. Бабич Н. Д. Фразеологізми в мовленні учнів. *Українська мова та література в школі*. 1985. № 9. С. 43.
2. Бадюл Л.М., Цибух Л.М. Творчі вправи як засіб розвитку комунікативної компетенції студентів. *Наука і освіта*. 2015. №1. С. 6.
3. Боно де Едвард. Думати по-новому: використання латерального мислення (анг. New Think: The Use of Lateral Thinking, 1967). URL: ISBN 978-985-15-1013-5.
4. Долян О. О. Застосування методу «Шість капелюхів» на уроках української мови та літератури: презентація. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentatsiia-na-temu-zastosuvannia-metodu-shist-kapeliukhiv-na-urokakh-ukrainskoi-movy-ta-literatury-671690.html>.
5. Дубовик С. Г., Кучер І. С. Організаційно-методичні основи засвоєння фразеології на уроках української мови. *Молодий вчений*. 2022. № 9. С. 74. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-9-109-17>.
6. Зобенько Л. В. Метод проєктів – це сучасна, ефективна технологія навчання. URL: <https://genezum.org/library/metod-proektiv--ce-suchasna-efektyvna-tehnologiya-navchannya>
7. Троян І. Вчимо учнів писати небанальні твори та виробляти свій стиль: добірка цікавих методик креативного письма від «Національного проєкту: пишемо есе». 2024. URL: <https://nus.org.ua/articles/vchymo-uchniv-pysaty-nebanalni-tvory-ta-vyroblyaty-svij-styl-dobirka-tsikavykh-metodyk-kreatyvnoho-pysma-vid-natsionalnogo-proyektu-pyshemo-ese/>.

Тетяна Крупеньова,

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін

Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ОНІМНИЙ ПРОСТІР РОМАНУ ДАРИ КОРНІЙ «ЗВОРОТНИЙ БІК СВІТІВ»: ФУНКЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Анотація: У статті досліджено онімний простір роману сучасної української письменниці Дари Корній «Зворотний бік світів». Проаналізовано топоніми, антропоніми та інші власні назви як важливі компоненти художнього світу твору. Окреслено роль онімів у формуванні символічного змісту роману, їхня функція в побудові містичного й фольклорного виміру наративу.

Ключові слова: оніми, онімний простір, антропоніми, топоніми, фольклор, міфологія.

Abstract: The article analyzes the onymic space of the novel by the modern Ukrainian writer Dara Korniy «The Other Side of the Worlds». Toponyms, anthroponyms and other proper names are analyzed

as important components of the artistic world of the work. The role of onymics in the formation of the symbolic content of the novel, their function in the construction of the mystical and folklore dimension of the narrative is outlined.

Keywords: onymics, onymic space, anthroponyms, toponyms, folklore, mythology.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Онімний простір художнього твору є важливим елементом, що відображає культурні, історичні й символічні особливості тексту [5, 251]. У романі Дари Корній «Зворотний бік світів» оніми відіграють ключову роль у побудові містичного простору, що поєднує реальність та уявний світ. Власні назви виконують декілька функцій: ідентифікаційну, культурологічну, символічну та естетичну. Дара Корній (справжнє ім'я – Мирослава Іванівна Замойська) – українська письменниця-прозаїк. Популярності письменниця набула завдяки творові «Гонимарник» (2010), який є прикладом класичного, традиційного українського фентезі та отримав цілу низку премій і нагород [2, с.230]. Тетралогія про паралельні світи посіла почесне місце в списку українських бестселерів. Вона складається з книг «Зворотний бік світла» (2012), «Зворотний бік темряви» (2013), «Зворотний бік сутіні» (2016) та «Зворотний бік світів» (2016). Кожна з частин є самостійним завершеним твором, але всі вони поєднані образом головної героїні – школярки Мальви Задорожної, яка одного разу дізналася, ким вона є насправді, з чого й розпочалися колись її пригоди у світі безсмертних прадавніх богів. Дівчина є втягнуеною у жорстку боротьбу сил Добра і Зла та має допомогти зупинити Хаос і встановити Гармонію. У зазначених романах порушується проблема взаємодії двох часів – давнього й теперішнього, а також двох різних вимірів – реального та ірреального, у зв'язку між якими перебуває дівчина-підліток, яку батьки назвали Мальвою. Це ім'я зовсім не типове для української літератури, але воно має глибинні корені на підсвідомому рівні носіїв української мови. Його негативно сприймає й сама дівчина: «*Мальва не любила свого імені. Ну що то за дурня така – Мальва. Теж мені – цвetoчeклeпeстoчeк-кyльбaбик*» [3, 76].

Аналіз наукових досліджень, у яких розглянуто порушену проблему. Проблемі функціонування онімів в художньому тексті приділяли велику увагу такі українські вчені: С. Вербич, А. Гурдуз, М. Торчинський тощо.

Мета дослідження – проаналізувати оніми художнього твору Дари Корній та з'ясувати їхню роль у побудові художньої реальності.

Викладення основного матеріалу. Антропоніми в романі Дари Корній виконують надзвичайно важливу функцію. Імена персонажів не лише розкривають їхні характери, а й несуть глибоке символічне навантаження, що відображає зв'язок із українською фольклорною традицією та міфологією. Кожне ім'я, що з'являється в тексті, має свій семантичний і стилістичний шар, підсилюючи містифіковану атмосферу твору. Антропоніми в романі мають глибокий символічний зміст. Імена героїв часто мають зв'язок із фольклорними чи міфологічними мотивами. Наприклад: *Лада* – ім'я, що асоціюється зі слов'янською богинею любові та

гармонії, уособлює жіночність і зв'язок із природою; у романі це ім'я підкреслює її зв'язок із природою та внутрішню гармонію, яку вона прагне зберегти навіть у найскладніших обставинах: «*Лада дивилася на світ, як на безкінечний вир подій, де треба вберегти себе, свою сутність і тих, кого любиш*» [3, 86]; *Ярина* – ім'я з українським корінням, що означає «яскрава, сонячна», втілює духовну чистоту та прагнення до світла, незламність і духовну чистоту, водночас у її імені звучить відгомін весни та відродження: «*Ярина несла у собі світло, якого не могли загасити навіть темні сили з іншого боку світу*» [3, 32].

Дара Корній надає особливого значення іменам, що закорінені в слов'янській традиції. Ці антропоніми пов'язані з національною культурою та міфологією, що посилює етнічну автентичність тексту. Наприклад, *Мирослав* – ім'я, що поєднує лексеми «мир» і «слава». Герой із цим іменем виступає миротворцем, людиною, яка прагне гармонії у світі, незважаючи на хаос, який його оточує: «*Мирослав був тим, хто завжди знаходив спокій навіть там, де його не могло бути*» [3, 17]. Ім'я *Велимир* звучить архаїчно та асоціюється з величчю, силою та могутністю. У контексті роману воно підкреслює зв'язок героя із давніми силами: «*Велимир був тим, хто знав усі шляхи, що вели до Зворотного боку світів*» [3, 151]. Особливістю антропонімів у романі є їхня здатність позначати не лише конкретних персонажів, а й їхні ролі в межовій ситуації між реальним і потойбічним світом. Імена стають символами зв'язку між цими вимірами. Наприклад, ім'я *Остан* (від грецького Евстафій, що означає «твердий, стійкий») є символом незламності героя. У романі він виступає як провідник, той, хто здатен витримати найскладніші випробування: «*Остан тримав у собі ту силу, яка могла втримати межу між світами*» [3, 86]. Ім'я *Марена* в слов'янській міфології асоціюється зі смертю та темрявою. Героїня з цим іменем виступає антагоністом, пов'язаним із Зворотним боком світів, але водночас її ім'я натякає на циклічність життя та смерті: «*Марена не була злою, але її сутність підкорялася темряві, з якої вона прийшла*» [3, 41].

Антропоніми в романі Дари Корній «Зворотний бік світів» є не лише засобом позначення персонажів, а й багатшаровим інструментом, який дозволяє розкрити їхню сутність, закласти в текст культурно-міфологічні коди та створити містичну атмосферу. Авторка майстерно використовує імена, щоб інтегрувати українську фольклорну традицію в сучасний літературний наратив. Найчастіше в тексті трапляються імена *Лада* і *Марена*, що відображає центральний конфлікт роману між гармонією та темрявою. Ці імена багаторазово згадуються в контексті їхніх взаємовідносин, символізуючи протиборство світла й тіні, добра і зла. Інші імена, такі як *Ярина*, *Остан*, *Велимир*, доповнюють символічний простір твору, але мають другорядне значення порівняно з основними героями.

Інші оніми, зокрема назви об'єктів, пов'язаних із магією, демонологією чи міфологією, сприяють створенню глибинного символічного шару тексту. Наприклад, назви артефактів чи місць сили апелюють до української фольклорної традиції: *Дерево життя* – символ циклічності та відродження, *Дзеркало долі* –

втілення ідеї самопізнання. Такі назви виконують не лише описову, а й інтерактивну функцію, залучаючи читача до інтерпретації.

Міфоніми у творі відіграють центральну роль у формуванні міфологічного простору, збагачуючи текст культурно-символічними кодами. Дара Корній майстерно вплітає в сюжет імена, що пов'язані зі слов'янською міфологією, посилюючи атмосферу містичності та національної автентичності. Наприклад, Велес – міфонім, що відсилає до одного з наймогутніших слов'янських богів, покровителя мудрості, магії, поезії та худоби, у романі це ім'я належить загадковому персонажу, який виконує роль наставника і провідника між світами: *«Велес говорив рідко, але кожне його слово звучало, ніби саме небо відкривало свої таємниці»* [3, 73]. Образи Чорнобога й Білобога, що уособлюють дуальність світла й темряви, порядку й хаосу, також згадуються в романі, вони виступають не лише як персонажі, а й як архетипи, що формують структуру світу роману: *«Чорнобог дивився на Ладу так, ніби знав кожну її думку, кожен її страх, але й визнавав її силу»*; *«Білобог тримав у своїх руках полотно світу, намагаючись виправити те, що зіпсувала темрява»* [3, 89]. Світовид – бог світла, сонця та бачення майбутнього, у тексті він постає як символ прозріння, можливості побачити правду та розкрити приховане, його ім'я згадується в контексті пошуку істини героями: *«Світовид відкривав їм шлях, якого вони раніше не бачили, хоч він завжди був поруч»* [3, 39]. Доля і Недоля – ці міфоніми походять із народних уявлень про богинь, які визначають людську долю, вони згадуються як сили, що впливають на життєвий шлях героїв: *«Доля завжди була поруч, хоч і не втручалася, залишаючи герою право обирати»* [3, 117].

Цікавим міфологічним образом у романі «Зворотний бік світів» є собака Симаргл. Згідно з фольклорними джерелами, Симарглом іменували божество. Також існують гіпотези, що це напівбожественна істота, яка є оповісником між світами живих і потойбіччям або між світом богів і людей. Отож, образ Симаргла виконує функцію медіатора. Існує декілька лінгвістичних теорій щодо етимології цього оніма. Одні мовознавці твердять, що в «Повісті минулих літ» була згадка про Сима та Регла та що під час переписування були додані інші літери, а тому слова поєдналися. Інші вчені дотримуються думки про те, що це слово походить з іранської міфології та має зв'язок із персидською лексемою *симург*. Існує також думка, що цей міфонім пов'язаний із Ярилом, тобто Семі-Ярилом, що є ідолом божества Ярила із сімома головами. Симаргл зазвичай виступає в образі крилатої собаки або собаки із сімома головами. Давні українці вірили, що це божество охороняє їхні посіви та рослини. Інше ім'я божества – Вогнебог. Зв'язок із вогнем пояснюється тим, що наші предки вірили в те, що Симаргл є вартовим та захисником первозданного вогню. Також божество допомагає в разі боротьби з темрявою та злом. Прийшовши на допомогу підданам, він може наділити їх своєю силою та міццю. Поширеною є думка про те, що саме Симаргл поєднав сили інших трьох богів – Дажбога, Стрибога та Хорса – для перемоги над Чорнобогом. Його також часто зображували як помічника Перуна, давньоукраїнського богу грому й

блискавки. Образ Симаргла пов'язаний і з Місяцем. Давні українці вірили, що він щоночі захищає світ живих від сил потойбіччя. Дехто з людей вірив, що Симаргл завжди знаходиться серед них та знає, коли й кому прийти на допомогу, тому не називали його імені. Люди також були впевнені: якщо хтось хворіє на лихоманку, то це через те, що Симаргл прийшов у тіло хворого та бореться з недугою. За народними віруваннями, Симаргл народився з іскри в той час, коли Сварог бив молотком по камінню, а тому, де б він не проходив, усюди залишав чорний слід, адже він народився з вогню. Деякі думали, що Симаргл може змінювати свій вигляд і перетворюватися на різних істот.

Наші предки ніколи не розділяли світ на два протилежні, вони не ставили перед собою проблеми боротьби між темною та світлою стороною, бо розуміли, що обидва начала становлять єдину гармонію Всесвіту. Ще у Велесовій Книзі згадується: «А обаполи Білобог і Чорнобог перуняться – і ті Сваргу удержують, аби Світу не бути поверженому» [4, 172]. Поняття добра і зла в давньому українському міфологічному світогляді є досить умовним, оскільки в язичників Білобог і Чорнобог не існують один без одного: «Це не може бути..., щоб хтось...раз не втримався і сказав нерозумне про Чорнобога, а інший...– про Білобога...» [4, 173]. Цієї позиції дотримується й Дара Корній. Авторка у своїх текстах пропагує істину про збереження рівноваги.

Міфоніми в романі Дари Корній є носіями глибокого символізму, що поєднує міфологічні архетипи зі сучасною художньою інтерпретацією. Вони створюють багатшарову семантику тексту, допомагаючи читачеві глибше зрозуміти персонажів, їхні дії та загальний міфологічний контекст твору.

У романі фігурують топоніми, що створюють враження як реального, так і фантастичного світу. До реальних топонімів належать назви населених пунктів та географічних об'єктів, які закорінюють твір у сучасну українську дійсність. Наприклад, назви міст чи сіл України виконують функцію орієнтації читача у знайомому просторі. Фантастичні топоніми символізують паралельний вимір, що є місцем дії міфологічних подій. Вони розкривають авторське бачення гармонії між реальністю та міфом. Назва твору «Зворотний бік світів» метафорично позначає межу між двома світами – видимим і невидимим. Авторка використовує реальні та вигадані географічні назви, які створюють багатшаровість простору та підсилюють символізм твору. Топоніми відображають культурно-історичний контекст і формують межу між «видимим» світом та «зворотним боком світів». Реальні географічні назви в романі підкреслюють зв'язок сюжету із сучасною Україною, створюючи у читача відчуття достовірності описаного світу. Наприклад, *Львів* є не лише місцем дії, а й символом історичної та культурної спадщини України. Його опис акцентує на містичній атмосфері старовинного міста, що гармонійно вписується у сюжет: *«Львів огортав героїв затишком своїх вуличок, але водночас приховував під бруківкою тисячоліття таємниць»* [3, 71]. *Карпати* у творі символізують зв'язок із природою та магічною силою, вони є місцем, де реальність стирається, а міф оживає: *«У Карпатах, серед стрімких вершин і густих*

лісів, відкривалася межа між світом живих і Зворотним боком світів» [3, 94]. Вигадані топоніми, створені авторкою, виконують роль маркерів потойбічного світу, вони символізують незвідане, сакральне та таємниче. Наприклад, *Зворотний бік світів* – центральний топонім твору позначає паралельний вимір, куди потрапляють душі, шукаючи відповіді на життєві питання. Назва є метафорою межі між свідомим і несвідомим, реальним і потойбічним: «*Зворотний бік світів існував поруч із нами, але його не могли побачити ті, хто боявся дивитися вглиб себе*» [3, 204]. *Долина забутих* – цей топонім підкреслює ідею втрати й відродження, адже там герої стикаються з власними страхами та минулим: «*Долина забутих була тихою, але в тій тиші чулися шепоти душ, що загубили дорогу*» [3, 85]. *Озеро Пам'яті* символізує очищення та пошук істини, герої роману приходять сюди, щоб побачити своє справжнє обличчя: «*Водне плесо Озера Пам'яті не було звичайним – воно відображало не зовнішність, а душу*» [3, 116].

Фантастичні топоніми часто слугують маркерами переходу між реальним та потойбічним світом, виконуючи функцію «порталів». Наприклад, *Брама Тіней* – це символ межі, перехідний простір, де герої вирішують, чи готові вони прийняти виклик і потрапити до Зворотного боку світів: «*Брама Тіней виглядала як звичайна арка, але варто було ступити за неї, і світ змінювався назавжди*» [3, 73]. *Гори Часу* – метафора циклічності життя та його тимчасовості, це місце, де час перестає бути лінійним і набуває містичних властивостей: «*Гори Часу манили до себе, але ті, хто заходив туди, втрачали зв'язок із теперішнім*» [3, 61].

У романі реальні й вигадані топоніми часто переплітаються, що створює ефект переходу між двома світами. Таке поєднання допомагає авторці показати, що міф і реальність – це частини одного цілого. *Вулиця Вічності у Львові* – ця назва поєднує реальний простір Львова з його містичним нашаруванням, вулиця символізує нескінченність пошуку істини: «*Вулиця Вічності починалася на звичайній львівській площі, але куди вона вела, ніхто достеменно не знав*» [3, 26].

Топоніми у романі Дари Корній «*Зворотний бік світів*» виконують не лише функцію орієнтації у просторі, а й є носіями символічного змісту. Реальні географічні назви надають тексту автентичності, тоді як фантастичні топоніми створюють містичну атмосферу та унаочнюють межу між реальним і потойбічним світами. Така топонімічна палітра дозволяє глибше зрозуміти багатозаровість художнього тексту та його зв'язок із міфологічними й фольклорними традиціями.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Онімний простір роману є важливим елементом, що об'єднує міфологічні, фольклорні та культурологічні складові тексту. Топоніми, антропоніми й інші власні назви формують багатозарову систему, яка розкриває глибинні сенси твору. Вони виконують важливу функцію не лише у зображенні художньої реальності, а й у передачі цінностей української культурної традиції. Дара Корній стала новаторкою в жанрі української фентезійної літератури, використавши основу міфу для створення персонажів і сюжету, що будується на віруваннях та вченнях давніх слов'ян. Нетиповою для української сучасної літератури є головна героїня авторки – від

власного імені, зовнішнього вигляду до характеру, який свідчить про те, що зі змінами в суспільстві змінюється й попит на літературного героя. Їй властиві нові риси, інша поведінка та сучасне мовлення. Дара Корній зацікавлює читачів умілим поєднанням двох світів – реального (такого близького й зрозумілого сучасному читачеві підліткового віку) і міфологічного (сповненого образів давньої української міфології). Вдале переплетіння різних світів, взаємопроникнення явищ, магичні предмети, цікавий сюжет, яскраві образи тримають увагу читача й виконують виховну функцію, спрямовану на відновлення історичної пам'яті, збереження традицій і вірувань.

Література

1. *Вербич С.* Сучасна українська онімна лексика: функціональний аспект. *Вісник НАН України*. 2008. № 5. С. 54–60. 2. *Гурдуз А.* Роман Дари Корній «Гонимарник»: місце в мистецькому контексті з погляду традиції й новаторства. *Українознавчий альманах*. Київ; Мелітополь. 2012. Вип. 9. С. 229–235. 3. *Корній Д.* Зворотний бік світів : роман. Харків : Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 320 с. 4. *Лозко Г. С.* Українське народознавство. Київ : АртЕК, 2007. 472 с. 5. *Торчинський М. М.* Структура онімного простору української мови : монографія. Хмельницький : Авіст. 2008. 550 с.

Тетяна Крупеньова,

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін

Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Катерина Поповкіна,

здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти 2 року навчання історико-філологічного
факультету Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Анотація: У статті проаналізовано особливості формування культурної компетентності учнів на уроках української мови під час вивчення лексикології. Доведено, що культурна компетентність стала невід'ємною частиною освіти у глобалізованому світі, де важливими є навички міжкультурного спілкування, толерантність до різноманіття і гнучкість у взаємодії з представниками інших культур. Описано систему вправ та завдань, за допомогою яких формується культурна компетентність.

Ключові слова: культурна компетентність, лексикологія, методичні прийоми, вправи.

Abstract: The article analyzes the features of the way students form cultural competence during the study of lexicology on Ukrainian language lessons. It is proved that cultural competence has become an integral part of education in a globalized world, where intercultural communication skills, tolerance for diversity and flexibility in interaction with representatives of other cultures are important. A system of exercises to form cultural competence and tasks is described.

Keywords: cultural competence, lexicology, methodological techniques, exercises.

Наукове видання

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

06-07 грудня 2024 року

**МАТЕРІАЛИ ЮВІЛЕЙНОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Збірник тез доповідей

Рецензенти:

Марчук Л. М. – д.філол.н., проф., завідувач кафедри журналістики Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Нагорна Н. В. – к.пед.н., доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Технічний секретар – Тетяна Євтушина

Формат 60х90/16.

УМ.-ДРУК. АРК. 6